

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація. Досліджено сутність понять “державна підтримка” та “державне регулювання”. Розглянуто організаційно-правові засади реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності відповідно до чинного законодавства України. Проведено порівняльний аналіз принципів державного регулювання у сфері малого підприємництва Великобританії та України. Розглянуто ефективність державного регулювання з економічного боку та шляхом узагальнення кількісних і якісних показників і характеристик, які використовуються різними експертами.

Ключові слова. державне регулювання, державна підтримка, державна регуляторна політика, мале підприємництво, ефективність.

Abstract. The essence of the concepts of "state support" and "state regulation" is investigated. The organizational and legal bases of realization of the state regulatory policy in the sphere of economic activity in accordance with the current legislation of Ukraine are considered. The comparative analysis of the principles of state regulation in the sphere of small business of Great Britain and Ukraine is carried out. The efficiency of state regulation on the economic side and by generalization of quantitative and qualitative indicators and characteristics used by different experts is considered.

Keywords. state regulation, state support, state regulatory policy, small business, efficiency.

Підтримка підприємців зародилася ще в XV ст. у вигляді протекціоністських тарифів держав на імпортовані промислові товари, а також заохочення експорту, особливо готової продукції. У подальшому розвитку підтримка підприємництва стала розширюватися заходами податкового стимулювання для дрібних підприємців. Підтримка в своєму зародженні здійснювалася переважно шляхом непрямих заходів і створенням сприятливих умов для розвитку[1].

Щодо співвідношення понять “державна підтримка” та “державне регулювання”, то існують суперечки і різні погляди. Так, деякі науковці розділяють державну підтримку підприємництва та його державне регулювання в межах державної підприємницької політики. А деякі акцентують увагу на тому, що державна підтримка є частиною державного регулювання економіки і визначається як сукупність організаційних, правових, економічних та інших заходів впливу на розвиток господарської діяльності та вирішення соціальних проблем. Узагальнюючи дані визначення, можна зробити висновок, що державне регулювання є невід’ємною складовою регулювання підприємницької діяльності, а державна підтримка відіграє суттєву роль не тільки в умовах кризи, а й при прийнятті рішення про розширення та розвиток господарської діяльності суб’єкта малого підприємництва[2].

Правові та організаційні засади реалізації державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності визначені Законом України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” № 1160 від 11.09.2003 р[3].

Відповідно до ст. 5 цього закону зі змінами та доповненнями, забезпечення здійснення державної регуляторної політики враховує:

- встановлення єдиного підходу до підготовки аналізу регуляторного впливу та до здійснення відстежень результативності регуляторних актів;
- підготовку аналізу регуляторного впливу;
- планування діяльності із підготовки проектів регуляторних актів;

- оприлюднення проектів регуляторних актів із метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, а також відкриті обговорення за участю представників громадськості питань, пов'язаних із регуляторною діяльністю;
- відстеження результативності регуляторних актів;
- перегляд регуляторних актів;
- систематизацію регуляторних актів;
- недопущення прийняття регуляторних актів, які є непослідовними або не узгоджуються чи дублюють діючі регуляторні акти;
- викладення положень регуляторного акта у спосіб, який є доступним та однозначним для розуміння особами, які повинні впроваджувати або виконувати вимоги цього регуляторного акта;
- оприлюднення інформації про здійснення регуляторної діяльності.

Здійснивши аналіз низки інформаційних джерел [4-9] можна зробити висновок, що всі вони вказують на необхідність вироблення узгодженої державної політики у сфері підтримки малого та середнього підприємництва, яка повинна бути послідовною і наскрізною, охоплювати не тільки суто регулювання діяльності малого та середнього підприємництва, але й передбачати розвиток інституційної підтримки малого та середнього підприємництва, а також активізацію діалогу між державою і бізнесоб'єднаннями.

Висновки: Державне регулювання є невід'ємною складовою регулювання підприємницької діяльності, а державна підтримка відіграє суттєву роль не тільки в умовах кризи, а й при прийнятті рішення про розширення та розвиток господарської діяльності суб'єкта малого підприємництва. Недопущення прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшення втручання держави у діяльність суб'єктів господарювання та усунення перешкод для розвитку господарської діяльності є основними принципами державної політики в цій сфері.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Прутська О. О., Ярова Ю. М. Державна підтримка підприємницької діяльності в аграрному секторі // Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. 2016. № 1(76). С. 112—122.
2. Васильців Т. Г., Іляш О. І., Міценко Н. Г. Економіка малого підприємства : навч. посіб. / за ред. д-ра екон. наук Т. Г. Васильціва. К. : Знання, 2017. 446 с.
3. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України № 1160-IV від 11.09.2003 р. зі змінами та доповненнями. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>.
4. Аналітичний звіт про стан і перспективи розвитку малого та середнього підприємництва в Україні / Державна служба України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва. К., 2014. URL : <http://www.dkrp.gov.ua/info/3226>.
5. Інформація про здійснення органами виконавчої влади державної регуляторної політики у 2016 році / Державна регуляторна служба України. URL : http://www.drs.gov.ua/regulatory_policy/informatsiya-prozdijsnennya-organamy-vykonavchoyi-vladyderzhavnoyi-regulyatornoyi-polityky-u-2016-rotsi.
6. Розвиток малого і середнього підприємництва в Україні: проблеми, потреби, перспективи. К. : Центр громадської експертизи ; Центр міжнародного приватного підприємництва, 2015. 44 с.
7. Чистов С. М., Никифоров А. Є., Мельник А. Ф. Особливості сучасної парадигми державного регулювання економіки // Наука й економіка. 2018. С. 103—110.
8. Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2014 – 2024 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 641-р від 08.08.2013 р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/641-2013-p>.
9. Остапенко Н. В. Економічна сутність підтримки розвитку малого підприємництва // Інноваційна економіка. 2016. № 3. С. 22.

Митко Ольга Миколаївна – студентка групи МЗД-19м факультету менеджменту та інформаційної безпеки.

Науковий керівник: *Благодир Лілія Миколаївна* – канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту, бмаркетингу та економіки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: blagodyr_lilija@ukr.net